

Hasta Hekim İlişkilerini Etkileyen Fiziksel ve Davranışsal Etkenler: Anket Çalışması

The Physical and Behavioral Facts That Affect Patient and Doctor Relations: A Survey Study

Özgün ÖZÇAKA¹Sema BECERİK¹Nurgün BIÇAKÇI¹Timur KÖSE²Ege Üniversitesi, ¹Dişhekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD, ²Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim AD, İZMİR

Özet

Amaç: İlk izlenim büyük farklılıklar yaratabilmektedir. Hasta ve hekim tarzı büyük önem kazanmaktadır. Bu amaçla anket çalışmamızda, hastaların hekimleri ile ilk karşılaşmalarındaki iletişim beklentilerini ve hastaların hekimlerin klinikteki giyimleri ile fiziksel görünüşleri hakkındaki görüşlerini değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Multidisipliner Kliniği'ne Eylül 2007- Ocak 2008 tarihleri arasında başvuran 700 hasta dâhil edildi. Soruların hepsini tam olarak yanıtlayan 686 anket katılımcısının sağlık güvenceleri ve eğitim düzeyleri kaydedildi.

Bulgular: Çalışmaya dâhil edilen anket katılımcılarının yaş ortalaması $39,4 \pm 13,9$ ve %55,1'i erkek bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %41'ini 34 yaş ve altı, %18'ini 55 yaş ve üzeri bireylerden oluşurken, %47'si en az üniversite diplomasına sahip bireylerden oluşmaktaydı. Anket katılımcılarının %91,1'i hekimlerinin asık yüzlü olmasının kendilerini olumsuz etkilediğini belirtirken %86,2'si ilk sırada beyaz renk önlüğü tercih etmektedirler. Hem erkek (%54,8), hem de kadın (%56,2) hekimlerde alt-üst önlük takımlar anket katılımcılarının ilk tercihleridir. Katılımcılar hekimlerini kendilerini tanıtırken yalnız ad, soyadı yerine unvanları ile beraber tanıtmalarını istediklerini belirtmektedirler.

Sonuçlar: Bu anket çalışmasının sonuçlarına göre, hastalar hekimlerinin güler yüzlü olmaları ve rahat bir giyim tarzında giyinmelerini tercih etmektedirler. Özetle, hekimlerin güler yüzü büyük farklılıklar yaratabilmektedir.

Anahtar sözcükler: Anket, doktorların giyim tarzı, davranış

Abstract

Objectives: First impressions can make a big difference. How a doctor dresses may be important in determining the success of the patient-doctor relationship. The objective of this study was to determine the attitudes of patients' preferred dress styles of their doctors and modes of address.

Methods: A cross-sectional descriptive study using survey methodology was conducted to 700 patients on dental school multidisciplinary clinic. Respondents completed a written survey during they were waiting for treatment.

Results: Survey respondents with a mean age of 39.4 ± 13.9 years were enrolled; 55.1% were men, 41% were ≤ 34 age, 18% were $55 \leq$ age, and 47% had greater than a high school diploma. Respondents favored the wearing white coat (86.2%). It is even better, suggesting a friendly manner may be more important than sartorial style. Both for male and female doctors' most preferred styles were surgical scrubs, followed by casual dress, and professional dress. The importance doctor's appearance was ranked similarly between male and female respondents. Many less conservative items such as jeans were still acceptable to most respondents. Most respondents preferred to be called by their first name, to be introduced to a doctor by full name and title, and to see the doctor's name badge worn at the breast pocket.

Conclusion: Respondents overwhelmingly prefer doctors to dress in a casual style, but when accompanied by a smiling face. A smile made a big difference.

Keywords: Descriptive survey, doctors' dress style, attitude

Giriş

İnsan ilişkilerinde ilk izlenimin oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Doktorların giyimlerine

gösterdikleri özen ise hastanın hekimine olan güvenini sağlamada büyük farklılıklar yaratabilmektedir.¹ Hekimlik mesleğiyle beraber gelişen uygulama yöntemleri, çalışma şekilleri ve sosyal

beklentiler doğrultusunda hekimlerin giyim tercihleri, özellikle de kadın hekimlerin klinik giysileri büyük değişiklikler göstermiştir.² Diğer bir değişiklik ise geleneksel doktor giysisi olan beyaz klinik giysilerini yeğleyen hekim sayısındaki azalmadır.³ Ayrıca, yıllar boyunca hekimlerin daha resmi olan giyim tarzları değişerek daha rahat bir hale gelmiştir. Hastaların hekimlerinin giyim tarzları hakkındaki görüşlerinin değerlendirildiği çalışmalarda hastaların beklentileri ve hekimlerin tercihleri arasındaki ilişkilerde çelişkili sonuçlar bulunmaktadır. İngiliz ve Amerikalı hastaların geleneksel hekim tarzı olan beyaz önlüğü ve resmi giyimi (kadınlarda etek, erkeklerde pantolon, kravat ve kısa saç) tercih ettikleri belirtilmektedir.^{4,5} Yine aynı çalışmada kot pantolon ve spor ayakkabı tarzındaki günlük giyimlerin hastalar üzerinde olumsuz bir etki yaptığı da belirtilmiştir. Bunun yanında, hekimin kendine gösterdiği önem, temizlik ve ilişkilerdeki jest ve mimiklerde hasta hekim arasındaki ilişkilerde etkili olmaktadır.²

Geçmişten günümüze hekimlerin giydikleri beyaz klinik kıyafetinin yeğlenme nedenleri arasında hekimlerin birbirlerini tanımalarının yanı sıra hastaların da hekimleri tanınması açısından önemli olduğu gibi, hekimlerin günlük giysilerinin kirlenmesini önlemek ve hekimin hastadan kaynaklanan bulaşıcı enfeksiyonlardan korunmasını sağlamak gelmektedir.⁶⁻⁸ Diğer yandan, psikiyatristler ve pediyatristler hastaların beyaz klinik kıyafete olan olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla özellikle beyaz giymediklerini, beyaz klinik giysinin hastalar tarafından hekimlerle iletişimi zorlaştırdığını belirtmişlerdir.⁹ Hekimlerin giydiği beyaz klinik kıyafetine bağlı olarak hastalarda etiyojisi tam olarak belli olmayan yüksek tansiyon görülebilmektedir.¹⁰ Renklerin insan metabolizmasında çeşitli etkileri olmaktadır. Örneğin sarı rengin kan dolaşımı, sinir sistemi düzenlenmesi ve metabolizmanın hızlanmasında etkili olduğu, yeşil rengin ise gözü en çok rahatlatan ve görme keskinliğini artıran renk olduğu, bu nedenle de ameliyathane örtülerinde ve cerrahlar klinik kıyafetlerinde yeşil rengi tercih ettiği belirtilmektedir. Yatıştırıcı özelliği olan mavi renk ise sıklıkla hasta-

nelerde bekleme odalarında kullanılmaktadır. Ayrıca mavi renk ile iç içe olduğunda rahatlık, bireylere dinginlik hissi verdiği söylenmektedir.¹¹

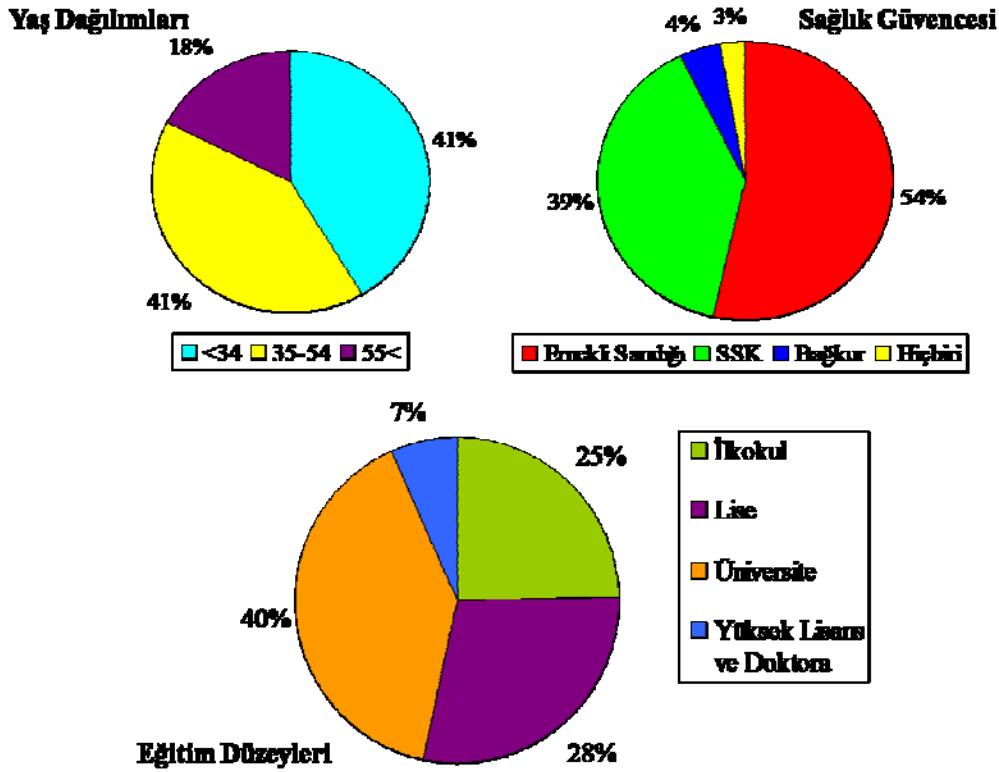
Kaynaklarda hekimlerin yeğledikleri klinik giysi çeşitleri, hastaların hekimlerini nasıl görmek istedikleri ve hekim ile hasta arasındaki ilişki konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır.^{2,8,9,12} Bizde buradan yola çıkarak yaptığımız bu anket çalışmasında, Ege Üniversitesi Dışhekimliği Fakültesine başvuran hastaların hekimleri ile ilk karşılaşmalarındaki iletişimi değerlendirmek ve hastaların hekimlerin klinikteki giyimleri ile fiziksel özellikleri hakkındaki görüşlerini değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem

Anket çalışmasına, Ege Üniversitesi Dışhekimliği Fakültesi Multidisipliner Kliniği'ne Eylül 2007-Ocak 2008 tarihleri arasında başvuran 700 hasta dahil edildi. Soruların hepsini tam olarak yanıtlamayan 14 hastanın anketleri değerlendirme dışında bırakıldı. Değerlendirmeye alınan toplam 686 anket katılımcısının sağlık güvenceleri ve eğitim düzeyleri de Ege Üniversitesi Dışhekimliği Fakültesine başvuran hasta popülasyonunun belirlenmesi amacıyla kaydedildi.

Katılımcıların 378'i (%55,1) erkek, 308'i (%44,9) kadın hastadan oluşmaktaydı. Kadın hastaların yaşları 14 ve 83 arasında değişirken (ortalama $43,1 \pm 15,3$ yıl), erkek hastaların yaşları 12 ve 72 arasında (ortalama $36,9 \pm 13,2$ yıl) değişmekteydi. Ankete katılan hastaların 34 ve altında, 35-54 ve 55 ve üzeri yaş gruplarına göre dağılımları ile sağlık güvenceleri ve eğitim düzeylerinin gruplara göre dağılımları Grafik 1'de gösterilmektedir.

Anketimiz 2 bölümden oluşmaktaydı. Hastaların, hekimlerinin davranışlarını değerlendirdikleri birinci bölümde; hasta ile hekimin karşılaşmalarındaki ilk izlenimin önemi, hekimin yaka rozeti taşıyıp taşıymaması ve kendini tanıması sırasında unvanıyla beraber mi, ya da yalnızca ismini mi söylemesinin gerektiği, hekimin hastaya hitap şeklinin nasıl olması gerektiğinin değerlendirilmesi amacıyla çeşitli sorular yöneltili.

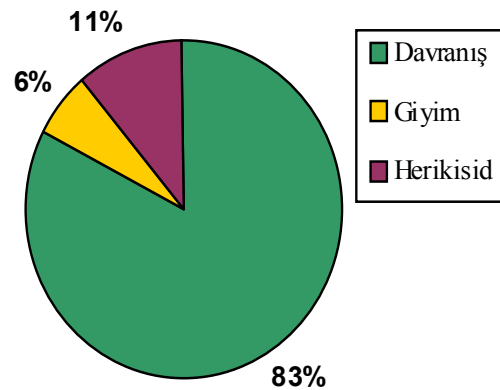
Grafik 1. Anket katılımcılarının yaş, sağlık güvencesi ve eğitim düzeylerinin dağılımları

İkinci bölümde ise hekimin giyimine gösterdiği özen ile genel görünüşünün hasta açısından önemi değerlendirildi. Bunun için katılımcılara erkek ve kadın hekimlerin spor ya da klasik giyimli mi olmalarını istediklerini veya hekimlerin günlük giysilerinin üzerine klinik önlüklerini giymelerini mi yeğledikleri konusundaki görüşlerini değerlendirmek amacıyla sorular yöneltildi. Ayrıca hastalara hekimlerinin klinik giysilerinde hangi rengi tercih ettikleri de soruldu. Hekimlerin fiziksel görünüşüne gösterdiği özen, bijuteri kullanmaları ve kadın hekimlerin makyajları konusunda karşılarında nasıl bir hekim görmek istedikleri de değerlendirildi.

Bulgular

Anket katılımcılarının hekimleri ile ilk karşılaşmalarında davranışlarına veya giyimlerine dikkat edenlerin oranları Grafik 2'de gösterilmektedir. Hem kadın, hem de erkek hastalar hekimleri ile ilk tanıştıklarında davranışlarına dikkat ettiklerini belirtirken, kadınlar erkeklere oranla hekim-

lerinin giyimlerine de dikkat ettiklerini belirttiler (Kadın %22, erkek %14). Ayrıca 55 ve üzeri yaş grubundaki hastalar (%29,1), hekimlerinin giyimine diğer yaş gruplarına oranla (35-54 yaş %18,4, ≤ 34 yaş %12,7) daha fazla dikkat etmekteydi. Anket katılımcılarının %91,1'i hekimlerinin asık yüzlü olmasının kendilerini olumsuz etkilediğini belirtti.

Grafik 2. Hekim ile ilk karşılaşmada giyime, davranışa veya her ikisine de dikkat eden katılımcıların oranları

Grafik 3. Hastaların erkek ve kadın hekimlerin giyim tercihleri

Katılımcıların %96,8'i, hekimlerinin isimleri ve unvanlarının yazılı olduğu yaka rozetlerini taşımalarını; %61,2'si ise kendilerini tanıtırken de yalnız ad ve soyadı yerine unvanları ile beraber tanıtılmalarını istediklerini belirttiler. Bu durum yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde ise ≥ 55 yaş grubundaki (%66,7) hastalar hekimlerin kendilerini tanıtırken unvanlarını kullanmalarına 35-54 yaş (%63,3) ve ≤ 34 yaş (%56,0) grubuna göre daha fazla önem vermekteydi.

Hastalara hekimleri tarafından nasıl hitap edilmesini istedikleri sorulduğunda ise, yalnızca ad soyadı (%30,2), beyefendi veya hanımefendi (%37,1), abla, ağabey gibi daha samimi bir şekilde (%32,7) hitap etmeleri konusunda katılımcılar arasında bir farklılık görülmedi. Eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde ise ilkokul (%37,0), lise (%37,2) ve üniversite (%36,4) mezunları kendilerine hitap edilirken beyefendi veya hanımefendi denmesini isterken, yüksek lisans veya doktora yapmış bireyler %46 oranında kendilerine beyefendi veya hanımefendi diye hitap edilmesini yeğlemekteydi.

Anket katılımcıları, hem erkek (%54,8), hem de kadın (%56,2) hekimlerde öncelikle olarak alt-üst klinik takımları yeğlerken, erkek hekimlerde %24,6, kadın hekimlerde ise %20,5 oranında daha spor bir giyim (kot, tişört vb.) ve üzerine beyaz önlük olmasını tercih etmekteydi (Grafik 3). Ayrıca ≤ 34 yaş grubundaki hastalar %33,8 oranında hekimlerinde spor giyimi yeğlerken, bu oran 35-54 yaş arasındaki grupta %20,1,

≥ 55 yaş arasındaki grupta %13,6 idi. Ankete katılanların %58,2'si hekimlerin ayakkabı tercihlerinin de kendileri için önemli olmadığını belirtirken, spor ayakkabı (%21,0) ve ortopedik terlik (%17,5) de diğer tercihleri olarak sıralandı.

Ankete katılanlara hekimlerin giydikleri önlüklerin renkleri açısından da bir sıralama yapmaları istendi ve ilk sırada % 86,2 oranında beyaz renk yer aldı.

Erkek hekimlerin saçının dağınık (%65) ve sakal tıraşının olmaması (%65) katılımcıları rahatsız ederken, uzun saçlı (%68,4), bıyıklı olması (%79,7), yüzük (%85,9), küpe takması (%74,3) ve parfüm kullanmasının (%83,3) kendilerini rahatsız etmediğini belirttiler. Kadın hekimlerde ise saçların dağınık olmasının (%74,0) dışında, uzun ve toplanmamış saçlı olması (%56,4), yüzük, bilezik ve uzun küpe takmaları (%73,9), makyajlı olmaları (%85,8) ve parfüm kullanmalarının (%91,6) kendilerini rahatsız etmediğini belirttiler.

Erkek hekimlerin saçlarının dağınık olması ≥ 55 yaş grubundaki katılımcıları %81,6 oranında rahatsız ederken, 35-55 yaş aralığındaki katılımcıları %67,1, ≤ 34 yaş grubundakileri %55,1 oranında rahatsız ettiği saptandı. Erkek ve kadın hekimlerin fiziksel görünüşlerinde hastaların rahatsızlık duydukları özellikler ve yaş gruplarına göre oranları Tablo 1 ve 2'de gösterilmektedir.

Tablo 1. "Erkek hekimlerde fiziksel özelliklerinden hangileri sizi rahatsız eder?" sorusuna olumsuz yanıt verenlerin yaş gruplarına göre dağılımları

	≤ 34 yaş	35-54 yaş	≥55 yaş
Dağınık saç	% 55,1	% 67,1	% 81,6
Uzun saç	% 24,7	% 29,8	% 50,5
Tıraşlı olmaması	% 52,6	% 68,4	% 84,5
Bıyık	% 21,8	% 16,9	% 23,3
Yüzük	% 12,6	% 11,8	% 22,3
Küpe	% 14,0	% 24,4	% 53,8
Parfüm	% 9,1	% 20,3	% 26,4

Tablo 2. "Kadın hekimlerde fiziksel özelliklerinden hangileri sizi rahatsız eder?" sorusuna olumsuz yanıt verenlerin yaş gruplarına göre dağılımları

	≤ 34 yaş	35-54 yaş	≥55 yaş
Dağınık saç	% 65,7	% 77,4	% 85,8
Uzun saç ve toplanmamış	% 39,1	% 45,2	% 49,5
Yüzük ve bilezik	% 26,3	% 21,0	% 33,0
Uzun küpe	% 24,6	% 22,6	% 43,4
Parfüm	% 9,5	% 15,4	% 22,2
Makyaj	% 5,7	% 7,3	% 16,8

Tartışma

Ankete katılan hastaların büyük çoğunluğu (%91,1) beklendiği gibi hekimlerinin kendilerine güler yüzlü davranmasını istemektedir. Eikhom ve arkadaşları,⁹ psikiyatri kliniğindeki hastalarda yaptıkları çalışmaya göre, hastaların büyük çoğunluğunun hekimlerine ilk isimleri ile hitap etmeyi tercih ettiklerini belirtirken, üçüncü kişilere unvanları ve soyadları ile beraber tanıştırdıklarını belirtmişler ve bu nedenle de hekimlerinin unvanlarını da bilmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Lill ve arkadaşlarının² Yeni Zelanda'da tıp fakültesine başvuran 551 hastada yapılan diğer bir anket çalışmasında da, katılımcıların neredeyse yarısı hekimlerinin kendilerini unvanları, ilk isimleri ve soyadları ile beraber tanıtmalarını istedikleri belirtilmiştir. Çalışmamızda da 686 hastanın %61,2'sinin hekimlerin kendilerini tanıtırken yalnız ad, soyadı değil unvanları ile beraber tanıtmalarını istedikleri belirlenmiştir. Bu oran, 55 yaş ve üzeri katılımcılarda daha yüksek (%66,7) iken 34 yaş ve altındakilerde daha düşüktür (%56,0). Buna göre ileri yaşlarda hekimlerinin unvanının hastalar için daha önemli olduğu söylenebilir.

Hekimlerin günlük giyim şekillerinin değerlendirildiği bir çalışmada, hastalar spor giyimli hekimleri daha dostça bulduklarını ve resmi giyinen hekimlere göre iletişimin daha kolay olduğunu belirtmişlerdir.² Çalışmamıza katılan Dişhekimliği Fakültesi hastalarının 34 ve altındaki yaş grubunda en yüksek oranda olmak üzere hem erkek, hem de kadın hekimlerde spor giyim tarzını, daha resmi giyim tarzına göre yeğledikleri anlaşılmakta ancak yaş arttıkça bu oranın azaldığı görülmektedir. Ayrıca anket katılımcıları, hem erkek, hem de kadın hekimlerde öncelikle alt-üst klinik önlük takımları yeğlerken ikinci sırada da hekimlerini daha spor giysiyle görmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu sıralamada hastanın yaşı önemli bir rol oynamamaktadır.

Eikhom ve arkadaşlarının⁹ çalışmasında beyaz klinik önlüğün her ne kadar hekimle konuşulmasını zorlaştırdığı ve hasta ile hekim arasındaki mesafeyi arttırdığı belirtilse de, çalışmamızda hastaların %86,2'si beyaz renkli klinik kıyafetini tercih etmişlerdir. Bunun da önlük renginden çok hekimin hastasına olan yaklaşımının önemini ortaya koyduğunu düşünmekteyiz.

Hekimlerin klinik önlüklerinde beyaz rengi tercih nedenlerinin değerlendirildiği bir çalışmada, katılımcı hekimlerin %42'si beyaz önlük giymeyi istediklerini söylemişlerdir. Bunun öncelikli nedeninin meslektaşları ve hastalar tarafından kolaylıkla tanınmak olduğunu; ayrıca, ceplerinde bir şeyler taşıyabildikleri ve giysilerinin kirlenmesinin önlendiğini belirtmişlerdir.⁶ Beyaz rengin iletişimdeki olumsuz etkilerinden dolayı beyaz önlük giymeyi istemeyen hekimlerin ise genellikle psikiyatri ve pediatri uzmanları olduğu ileri sürülmektedir.⁶ Aynı çalışmada beyaz rengi tercih eden hekimler, bunun nedenini hekimlik mesleğinde beyaz rengin yüzyıllardır bir gelenek olduğu şeklinde açıklamışlardır. Buna karşın, Avustralya'da yeni mezun hekimlerin beyaz klinik giysi konusundaki görüşlerinin değerlendirildiği bir çalışmada ise genç hekimlerin beyaz rengi daha resmi bulduklarını ve hijyenik olmadığını düşündüklerinden dolayı artık beyaz önlük giymeyi istemedikleri belirtilmiştir.³

Harnett'in,¹² 153 hastada uyguladığı anket çalışmasında katılımcıların %59'u genç hekimlerin, %40'ı ise kıdemli doktorların beyaz renkli önlük giymesini istediklerini belirtmişlerdir. Bu tercihlerinin öncelikli nedeninin ise hekimin tanınması olduğu, ayrıca hijyen ve profesyonelliğin simgesi olarak da önemli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Kıdemli doktorların beyaz klinik kıyafet giymemesi yönünde fikir belirten %21 katılımcı ise kıdemli ve genç doktorların birbirlerinden böylelikle ayırt edilebilmesinin kolaylaşacağını söylemişlerdir. Harnett'in¹² aynı çalışmasında, katılımcıların %32'si de hekimin kendini rahat hissettiği klinik kıyafeti seçmesini ve hekimin kendi tercihinin önemli olduğunu bildirmişlerdir. Diğer taraftan beyaz klinik kıyafetin hekim ile hastanın iletişimde bir engel olduğu ve iletişimi zorlaştırdığını belirten çalışmalarda bulunmaktadır.^{2,9}

Anket sonuçlarımızı değerlendirecek olursak; ankete katılan hastalarda yaş aralığına bakılmaksızın büyük çoğunluğunun hekimlerinin öncelikle güler yüzlü bir yaklaşıma sahip olmalarını istedikleri görüldü. Genç erişkin ve orta yaşlılıkta hekimin dış görünüşünü etkileyebilecek özelliklerin belli düzeyde önemsendiği görülüyorsa da bunun yaş ilerledikçe arttığı izlenmekteydi. Bu da, hasta yaşı arttıkça hekimlerin genel görünüşüne daha fazla dikkat edildiğinin göstergesidir. Diğer bir deyişle bu yaşlarda hekime bakışın değiştiği görülmektedir. Ancak bunun yaş artışıyla birlikte deneyimlerinde artacağı düşüncesinden hareketle görünüşün hasta üzerinde önemli etkisi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Yaş aralığına bakılmaksızın katılımcıların hemen hepsi hekimlerini yakalarındaki rozetten hem ismen, hem de unvanları ile birlikte tanımayı istemektedirler. Anlaşılan odur ki; fakültemize gelen hastalar ilk bakışta hangi akademik düzeydeki hekimle karşı karşıya kaldıklarını bilmek istemektedirler. Yüksek lisans ve doktora düzeyindeki hastalar, hekimlerinin kendileriyle daha özenli konuşmalarını istemektedirler. Bu da, eğitim düzeyinin artışıyla hasta-hekim arasındaki ilişkinin daha biçimselleştiğini göstermektedir.

Hekimlikle özdeşleşmiş olan önlükte beyaz renk, bu ankette de yaş ve eğitim düzeyi sınırlanması olmaksızın katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından benimsenmektedir. Dolayısıyla toplumumuzda hekim denilince akla gelen beyaz renk geleneğinin sürdüğü görülmektedir.

Kaynaklar

1. Short D. First impressions. *Brit J Hosp Med* 1993; 50: 270-1.
2. Lill MM, Wilkinson TJ. Judging a book by its cover: descriptive survey of patients' preferences for doctors' appearance and mode of address *BMJ* 2005; 24: 1524-7.
3. Watson DAR, Chapman KE. What do Australian junior doctors think of white coats? *Med Educ* 2002; 36: 1209-1213.
4. Gjerdingen DK, Simpson DE, Titus SL. Patients' and physicians' attitudes regarding the physician's professional appearance. *Arch Intern Med* 1987; 147: 1209-12.
5. McKinstry B, Wang JX. Putting on the style: what patients think of the way their doctor dresses. *Brit J Gen Pract* 1991; 41: 275-8.
6. Farraj R, Baron JH. Why do hospital doctors wear white coats? *JR Soc Med* 1991; 84: 43.
7. Wong D, Nye K, Hollis P. Microbial flora on doctors' white coats. *BMJ* 1991; 303: 21-28.
8. Douse J, Derrett-Smith E, Dheda K, Dilworth JP. Should doctors wear white coats? *Postgrad Med J* 2004; 80: 284-286.
9. Eikhom NM, Torsaeter M, Wik G. Psychiatric patients: Views on psychiatrists' dress and address *Nord J Psychiatry* 2006; 60: 270-274.
10. Helvacı MR, Sevinç A, Camcı C, Yalçın A. Treatment of White Coat Hypertension With Metformin. *Int Heart J* 2008; 49: 671-679.
11. Whitehouse S, Varni JW, Seid M, Cooper-Marcus C, Ensberg MJ, Jacobs JR, Mehlenbeck RS. Evaluating a Children's Hospital Garden Environment. Utilization and Consumer Satisfaction. *J Env Psyc* 2001; 21: 301-314.
12. Harnett PR. Should doctors wear white coats? *Med J Aust* 2001; 174: 343-4.

Yazışma Adresi:

Özgün ÖZÇAKA
Ege Üniversitesi,
Dışhekimliği Fakültesi,
Periodontoloji AD,
35100 Bornova, İZMİR
Tel : (232) 388 11 05
Fax : (232) 388 03 25
E-posta : ozgunozcaka@yahoo.com